

# HRVATSKI glasnik

Godina XIX, broj 47

19. studenoga 2009.

cijena 100 Ft



Foto: Branka Pavić Blažetin

Poprsje martinačkoga pjesnika Đuse Šimare Pužarova 11. studenog u Martincima posvetio je pečuški biskup Mihály Mayer; na slici u društvu župnika Martinačke župe Augustina Darnaia i đakona Gabriela Barića

Komentar

## Plesom i perom

U Gradišću danas dominiraju dvije linije za „spašavanje“ hrvatsva. Jedna je na kojoj s tancanjem, tamburanjem, jačenjem i s folklorni festivali kanu priklati gradišćansko jerbinstvo, a na drugoj liniji od atraktivnih folkspektaklov je bitnija hrvatska rič, nastava u našim školama, a i izdavačka djelatnost. Dokle s folklornim priredbama svaki vikend gori-doli se najdemo, ima ih još i previše, na tom polju znaju se podiliti, naravno, i prezbrojna priznanja. Suprot tomu, manifestacije vezane uz rič i jezik ne da nisu gusto priredjene nek su jedva i posjećene. Svisni organizatori ki kanu i nekakov sadržaj usvrcati u gradišćanski žitak, spolom prez pohvale, većinom razočarani nad neuspjehom, nij gvišno da će i po drugi put pokusiti slične zgoditke prirediti. Na svu sriću, Društvo Hrvati-Horvátok, na čelu s predsjednikom dr. Franjom Pajrićem, ne daje se tako lako. Za medijskim okruglim stolom, i serijom predavanja Đura Vidmarovića na početku ljeta, ovput je priredilo takov događaj kojega dosad nikakove ustanove, znanstvene djelaonice nisu mogle skupadonesti. Na listi ku je sastavio spomenuti zagrebački profesor i ujedno predsjednik Odbora za veze s manjinskim pisci u dijaspori kod Društva hrvatskih književnikov, nanizali su se svi zastupnici hrvatske literature iz Ugarske, Austrije i Slovačke, ali Bog zna iz kakovoga razloga većina je ostala daleko od ovoga stručnoga druženja. Tako je ov novembarški vikend nas, sluge, gospodare, umjetnike gradišćanske riči, posebno ohrabrio, razveselio, nabistvao za daljnje stvaranje i neprestalno djelo. Kad človiu desetljeća dugo sugeriraju da ono što djela nij vridno, da malobrojnu publiku interesira njegovo mišljenje i tuga, štoveć nekoliko tih negativcev i tvrdi da pisana rič u dijalektu nanosi kvar, nesporazume, natezanja u društvenom žitku, zato ga treba izminuti standardnim jezikom, onda većputi bi imala i ja volju pero najdalje hititi. Kad človiu ljeta dugo je izložen napadom zavolj svojega, inače prekrasnoga jezičnoga idioma, onda svaki takov trenutak kade se tvrdi suprotivno, obrnuto, more biti od posebnoga značaja. U srcu Gradišća četire dane je boravila reprezentacija suvremene hrvatske literature u kojoj su bili pripadnici kim je to bio prvi stvarni susret s Gradišćanskimi Hrvatima. Nisu se ni na trenutak prestali čuditi, kako je bilo moguće skodob petsto ljet sačuvati, gajiti i naprikdati materinsku rič. A mi, Gradišćanci, bar tako vjerujem, baterije smo si napunili, i dobili dodatnu inspiraciju da pero i dalje hasnujemo iako nam je jezik u pogibeli, iako imamo mali broj štiteljev, iako su nam teme manje vidljive i atraktivne kot u svitskoj literaturi. Medjutim, kako je rečeno i na skupu, Hrvatska ima dvaplućna krila, jedno je hrvatsko stvaralačtvo u domovini, a drugo hrvatsko stvaralačtvo izvan domovine. Jezik, kultura, duhovnost i tradicija... Da se ne ugasi, trebamo prez straha baklju dalje nositi. Ne znam gdo je od koga već naučio prilikom I. Književnoga spravišća u Koljnofu, ja znam samo toliko, iako će patetično zvučati, da je bio nesvakidašnji doživljaj sjediti, govoriti, štati hrvatskim književnikom i uživo čuti naš što, kaj i ča od suvremenih piscev i stihoklepcev u nigdar dosad nevidjenom broju med Gradišćanskimi Hrvatima u Ugarskoj.

-Tiho-

## „Glasnikov tjedan“

„Hrvatska knjiga izvan Hrvatske“ Matičin je projekt kojim je u sklopu ovogodišnjeg Interlibera, najvećega hrvatskog sajma knjiga, održanog u Zagrebu od 11. do 15. studenoga upriličena i *Izložba nakladničke djelatnosti hrvatskoga iseljeničtva, hrvatskih manjina, te Hrvata iz Bosne i Hercegovine*. Spomenutu izložbu tradicionalno priređuje Hrvatska matica iseljenika već nekoliko godina zaredom, u partnerstvu sa Samostalnom službom za Hrvate u inozemstvu i kulturu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, koje je i pokrovitelj ovoga projekta. Održano je nekoliko promocija koje su potpisali Matica iseljenika te okrugli stol na temu *Izazovi nakladništva i europska kulturna raznolikost*. Dojam je vaše urednice i zaključak kako je krajnje vrijeme, bar što se tiče Hrvata u Mađarskoj, da se osamostale i da iduće godine na ovom sajmu, ako imaju što, ako imaju snage i ako im je važna promocija hrvatske knjige iz Mađarske u domovini Hrvatskoj, organiziraju svoj samostalan izložbeno-prodajni prostor ma koliko on koštao. S vlastitim intelektualnim potencijalom, koji nije temeljen trenutnim političkim pozicijama, neka pokažu vrednote hrvatske knjige koja izlazi u Mađarskoj. Ako jedno malo selo u Mađarskoj ima snage za postavljanje dvaju poprsja hrvatskim pjesnicima u Mađarskoj, onda i hrvatska zajednica u Mađarskoj preko svojih i političkih formacija, vlastitih ustanova te preko profilirane manjinski svjesne i već odavno itekako integrirane



u kulturni prostor matične domovine, svoje intelektualne elite valjda ima snage za jasnu artikulaciju svoga položaja, knjige i izdavaštva. Jer prepustivši tumačenje toga drugima, koji ne znaju ponuditi prihvatljive recepte (što i nije čudo) za našu kuhinju. Naime, mi sami moramo i definirati i izabrati namirnice te ih nabaviti po tržišnim osnovama, pazeći na cjelokupni proračun koji imamo na svojim računima i k tome kao pripadnici hrvatskoga naroda na drugim nematičnim prostorima stvarati i knjigu, i pisanu riječ, i svoj tjednik kao kulturno dobro ne samo naše uže hrvatske zajednice nego kao dio cjelokupnoga hrvatskoga korpusa. Složila bih se s riječima ravnateljice Hrvatske matice iseljenika kako pred nama ima mnogo koraka koji se moraju načiniti. Mislim da je krajnje vrijeme za iskorak, i ako se može, onda neka se temeljito radi upravo na senzibiliziranju i hrvatske javnosti i svih nadležnih institucija prema hrvatskoj knjizi izvan domovine. Ali pri tome treba odrediti i pojam hrvatske knjige i pojam časopisa, udžbenika, i pojam tjednika, te sporadične periodike, izdvojiti izdanja na hrvatskom i nehrvatskim jezicima, izdanja, plod truda i rada hrvatskih zajednica od izdanja privatnih izdavača... Jer miješati kruške i jabuke nesretno je rješenje i u neupućenome stvara svojevrsnu zbrku u glavi i daljnji prijenos informacija koji je daleko od stvarnosti.

Branka Pavić Blažetin

## Državni „Dan Hrvata“ u Barči



Pod pokroviteljstvom Stjepana Mesića, predsjednika Republike Hrvatske, i Lászla Sólyoma, predsjednika Republike Mađarske, u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, 21. studenoga priređuje se ovogodišnji državni „Dan Hrvata“. Program Dana počinje u 15 sati misom u crkvi Sv. Ivana Krstitelja (Hősök tere 3), a u 16 sati je u Športskoj dvorani „Dráva Völgye“ (Barča, Latinca u. 13) otvorenje izložbe rukotvorina i slika pod naslovom „Motivi i slike iz života Podravine“. Svečano otvorenje Dana je u 17 sati i 15 minuta. Nakon pozdravnih govora i dodjele odličja Hrvatske državne samouprave te Saveza Hrvata u Mađarskoj počinje kulturni program s naslovom „Podravino moja mila“ u kojem sudjeluju: KUD „Drava“ iz Lukovišća, domaći KUD „Podravina“, „Biseri Drave“ iz Starina, glumac Jozo Matoric, KUD „Martince“, Ženski zbor „Korjeni“ iz Martinaca, Pavo Gadanji iz Novoga Sela i Orkestar „Vizin“ iz Pečuha. Dan Hrvata se zatvara druženjem i Hrvatskim balom. Program državnog Dana Hrvata osmislili su Vesna Velin i Zoltán Vízvári, a uvijekbali ga Kristina Gregeš Pandur, Tibor Kedves, Lénárd Traum, Vesna Velin i Zoltán Vízvári.

## Hrvatske gimnazije očekuju učenike

„Kamo dalje? U gimnaziju, srednju školu...?“, pitaju se već učenici osmog razreda osnovne škole. Nije ni čudo, već manje od mjesec dana pa treba predati prijavnice za središnji prijamni ispit; rok prijave je 11. prosinca 2009. Polaganje središnjeg ispita nije uvjet u svakoj srednjoškolskoj ustanovi, no u našim hrvatskim dvojezičnim gimnazijama, u Budimpešti i u Pečuhu, to se traži. Ravnateljica peštanske gimnazije Anica Petreš Németh i ravnatelj pečuške gimnazije Gabor Gyórvári posjetili su hrvatske osnovne škole u Pomurju kako bi govorili o mogućnostima, uvjetima školovanja u njihovoj ustanovi, te pozvali djecu na takozvane otvorene dane.



*Nastup učenika peštanske gimnazije u Keresturu*



*Osmi razred u Serdahelu sluša ravnatelja pečuške gimnazije*

Hrvatska osnovna škola i gimnazija iz Budimpešte osim promidžbenog materijala predstavila se i sa svojim Plesnim ansamblom «Tamburica» (voditeljica: Marija Silčanov Kričković) u trima školama, u Keresturu, Serdahelu i Sumartonu. Vrlo lijepi program oduševio je djecu. Ravnateljica peštanske gimnazije nastupe po regijama smatra važnim zbog dva razloga: gimnazijalci se upoznaju s raznim regijama, naime iz godine u godinu ide se u drugu regiju, naravno, da se pridobiju djeca hrvatskog podrijetla za gimnaziju.

Prilikom posjeta ravnatelj pečuške gimnazije u serdahelskoj i keresturskoj osnovnoj školi učenicima osmog razreda predao je promidžbeni materijal, te ih pozvao na otvoreni dan.

Dvojezične gimnazije u Budimpešti i Pečuhu djeluju s gotovo istim programom kao mađarske ustanove, obje rade po programu dvojezičnih ustanova u kojima 50 posto sati održava se na manjinskom jeziku. Među ciljevima im je da njihovi đaci uspješno polože središnju maturu srednjeg i visokog stupnja. Predmeti hrvatski jezik i književnost, povijest, zemljopis uči se na hrvatskom jeziku, a na drugim satima učenici se upoznaju sa stručnim izrazima. Osim nastave hrvatskoga jezika imaju mogućnosti upoznati i kulturu Hrvata, a u nastavi imaju mogućnost učiti hrvatsku glazbu i plesove. Za učenike koji slabije vladaju hrvatskim jezikom organiziraju se tzv. nulti razredi u kojima se hrvatski jezik uči tjedno 14 sati. Ima mogućnosti za učenje stranih jezika, engleskog i njemačkog.

Obje ustanove imaju moderan đački dom, športsku dvoranu, stoga i mogućnosti za raznovrsne sportove. Uspješno surađuju s usta-

novama iz Hrvatske, te organiziraju boravke u gradovima prijateljskih ustanova. Budimpeštanska gimnazija ima prijateljsku ustanovu u Zagrebu, Požegi, Dubrovniku, Koprivnici, a pečuška u Zagrebu, Omišlju, Rijeci i Osijeku.

### Stipendija

Kao što se moglo čitati u našem tjedniku, mnoge manjinske samouprave, zajedno s Hrvatskom državnom samoupravom, od ove školske godine dodjeljuju stipendiju srednjoškolcima, u najvećem broju dobivaju je učenici koji pohađaju jednu od naših dvojezičnih gimnazija, kako bi im se olakšali troškovi putovanja. Osim toga budimpeštanska Hrvatska samouprava dodjeljuje stipendiju za gimnazijalce koji pohađaju budimpeštansku ustanovu. Ove su je godine dobivali čak osmero, gimnazijalci iz cijele države.

### Prijavljivanje

U obje se hrvatske gimnazije prijavljuje prema osnovnim načelima prijavljivanja; prijavu treba predati do 19. veljače 2010. g.

Budući da i jedna i druga ustanova traži od svojih prijavljenika polaganje središnjega prijamnog ispita, taj ispit treba prijaviti do 11. prosinca 2009. g. Središnji prijamni ispiti su 23. ili 28. siječnja 2010.

Gimnazije imaju i prijamni razgovor, prilikom kojeg se informiraju o znanju hrvatskoga jezika – u Budimpešti 4–5. ožujka 2010, a u Pečuhu 27. veljače i 5. ožujka 2010.

•••

**Marko Štejner** iz Hrvatskog Židana, učenik peštanske gimnazije, nastupao je u pomurskim školama: – *Volim učiti u Budimpešti, i*



*moja sestra je tamo pohađala, pa se i njoj jako sviđala. Kod kuće govorimo gradišćanski hrvatski jezik, ali znam da je službeni hrvatski jezik književni, pa sam i to želio naučiti. Volim hrvatsku glazbenu kulturu i baš sam sretan što je u našu školu došao učitelj glazbene umjetnosti Stjepan Dombai. Već se planira da osnujemo i sastav naše gimnazije. U našoj je školi vrlo dobro, ima mogućnosti za šport, ples, sviranje, pjevanje, zapravo i ja sam ondje naučio dobro plesati, no gitaru sam već svirao otprije. Često igramo nogomet, rukomet, košarku, odbojku i s drugim školama. Škola i đački dom su na vrlo dobrom mjestu, imamo blizu kino, dućane, ugostiteljske objekte. U đačkom domu, naravno, mora biti red, imamo obvezatno učenje, a izlazak nam je do pola devet. Mislim da u našu školu može svatko doći tko voli hrvatski jezik, glazbu, šport ili bilo koje druge predmete, jer može se i kod nas naučiti sve što i u drugim gimnazijama, a uz to dobijemo izvrsno znanje hrvatskoga jezika, zapravo gotovo nam je garantiran ispit visokoga stupnja iz tog jezika, a to nam daje dosta bodova i prilikom prijave na fakultete.*

Beta

## Priznanja Hrvatske matice iseljenika za nakladništvo hrvatskih manjina izloženo na 32. Interliberu

Prosudbena komisija u sastavu dr. sc. Sanja Vulić s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, mr. sc. Željka Lovrenčić, voditeljica zbirke Inozemna Croatica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, i mr. sc. Vena Kukavica, voditeljica Odjela za nakladništvo Hrvatske matice iseljenika, stekle su temeljit uvid u sve pristigle naslove za Izložbu nakladništva hrvatskih manjina na 32. Interliberu, u sklopu projekta Hrvatske knjige izvan Hrvatske, te jednoglasno donijele ove odluke.

Priznanje Hrvatske matice iseljenika za leksikografski pothvat dodjeljuje se ravnopravno dr. sc. Đuri Blažeka (Hrvatska), dr. sc. Eriki Rac (Mađarska) i akademiku Istvánu Nyomárcy (Mađarska) za Rječnik pomorskih Hrvata (Tinta Könyvkiadó, Budimpešta, 2009).

Priznanje Hrvatske matice iseljenika za cjelokupni nakladnički program dodjeljuje se Nakladi Croatica iz Budimpešte, čiji naslovi – atraktivnog vizualnog identiteta i dojmljivo dizajniranih stranica – obuhvaćaju udžbenički program za materinski jezik, narodopis, etnografiju i povijesne monografije, jezikoslovne studije i serijske publikacije te književna djela od klasičnih tiskanih knjiga do digitalnih izdanja.

Priznanje Hrvatske matice iseljenika za cjelokupni nakladnički program dodjeljuje se Novinsko-izdavačkoj ustanovi Hrvatska riječ iz Subotice (Srbija), čiji naslovi obiluju raznorodnim publicističkim naslovima te zanimljivim zapisima usmene književnosti prikupljene diljem vojvođanskog prostora, te kvalitetnim književnim te jezikoslovnim djelima, koja nemjerljivo pridonose bogatstvu riznice pisane riječi našega naroda.

Priznanja Hrvatske matice iseljenika osmišljena su i ustanovljena kao poticaj za poboljšanje kvalitete i vrijednosti nakladničkih projekata, knjiga i časopisa iz različitih područja ljudske djelatnosti, među hrvatskim zajednicama u svijetu, te popunjavanje praznina u području hrvatske literature s migrantskom pozadinom. Na taj se način čitateljima nastoje približiti vrhunska djela hrvatskih ljudi iz višejezičnih sredina, koja nastaju u zemljama manjinskih i iseljeničkih zajednica diljem svijeta, a koja dosad nisu zauzimala zasluženo mjesto u kontekstu naše nacionalne kulture.

Aktualno

## Hrvatska knjiga iz Mađarske na štandu Hrvatske matice iseljenika

*Nakladništvo hrvatskih manjina*

Priznanje Hrvatske matice iseljenika za cjelokupni nakladnički program dodjeljuje se Nakladi Croatica iz Budimpešte, čiji naslovi – atraktivnog vizualnog identiteta i dojmljivo dizajniranih stranica – obuhvaćaju udžbenički program za materinski jezik, narodopis, etnografiju i povijesne monografije, jezikoslovne studije i serijske publikacije te književna djela od klasičnih tiskanih knjiga do digitalnih izdanja.



Glavna tema projekta Hrvatske matice iseljenika i zajedničkoga nastupa na ovogodišnjem 32. Interliberu bilo je *Nakladništvo hrvatskih manjina* iz europskih država, i to: Austrije, Crne Gore, Češke, Italije, Kosova, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije. Naime oko pola milijuna pripadnika hrvatskih etničkih zajednica iz tih dijelova srednje i jugoistočne Europe danas većinom imaju priznati manjinski status u svojim državama. U njima su razvili bogatu kulturu i nakladničku djelatnost na materinskom jeziku, stoga je logičan interes Matičina struč-

noga tima za hrvatskim knjigama i časopisima na susjednim geografskim širinama, izjavljuju organizatori. Stručna je savjetnica na projektu bila dr. sc. Sanja Vulić s Hrvatskih studija zagrebačkoga Sveučilišta. Prikupljajući građu za izložbu, uočilo se kako sve manjinske zajednice imaju izvrsne časopise i njihove elektroničke inačice na internetu. Ta je periodika neprocjenjivo važna za kulturnu opstojnost hrvatskih manjina, i u njoj se na tisućama stranica može vidjeti da se izazovi manjinskoga života mogu shvatiti kao trajna težnja čovjeka za skladom: kako živjeti i kako biti integriran u socijalni, ekonomski i kulturno-medijски sustav većinskoga društva te kako sačuvati svoju duhovnu, vjersku, jezičnu i uopće kulturnu samosvojnost, kaže ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček.

Hrvatsku pisanu riječ i knjigu iz Mađarske svojim izdanjima predstavili su Croatica i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, a na štandu su predstavljena i izdanja koja ili imenom autora ili temom imaju za predmet Hrvate u Mađarskoj. Predstavljen je i Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj. Matičina izložba donijela je i pregled iseljeničkih knjiga sa 160 novih naslova iz raznih područja ljudske djelatnosti i 66 časopisa na hrvatskome jeziku, te na jezicima društava iz dvadesetak zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla, od Aljaske do Ognjene Zemlje, od juga Afrike do Australije i novozelandskoga Sjevernog otoka te zapadnoeuropskih zemalja.





### **Predstavnici Hrvata iz Mađarske sudionici okrugloga stola „Izazovi nakladništva hrvatskih manjina i europska kulturalna raznolikost”**

Za okruglim stolom, uz Katarinu Fuček, ravnateljicu Hrvatske matice iseljenika, našli su se: načelnik Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Petar Barišić; stručna savjetnica Uprave za knjigu i knjižnice u Ministarstvu kulture Zdenka Weber; Sanja Vulić, Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu; Mišo Hepp, predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave; Đuro Vidmarović, uime Društva hrvatskih književnika; uime Tihomila Maštrovića, glavnog ravnatelja Nacionalne i sveučilišne knjižnice iz Zagreba, voditeljica zbirke Inozemna Croatica Željka Lovrenčić; Čaba Horvath, ravnatelj Croaticae; Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika i godišnjaka Hrvatskog kalendara; Bernadeta Zadrović, Odsjek za slavistiku Zapadnomadžarskoga sveučilišta iz Sambotela; Petar Tyran, glavni urednik Hrvatskih novina; Robert Hajszan, ravnatelj Panonskog instituta; Milovan Miko- vić, glavni urednik NIU Hrvatska riječ; Kata-



rina Čeliković uime Tomislava Žigmanova, ravnatelja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, Srbija; Tamara Popović, glavna urednica mjesečnika Hrvatskoga glasnika iz Crne Gore, a voditeljica programa bila je Vesna Kukavica.

Ocijenivši kako sada nije zlatno vrijeme hrvatskoga nakladništva, Fuček je rekla kako unatoč novčarskoj krizi i recesiji mnogi ljudi stvaraju iz ljubavi prema svojoj zajednici. Napomenula je kako na knjigu ne treba gledati kao ekonomsku kategoriju, nego kao vrijednost koja čuva jezik, kulturu i identitet. Barišić smatra kako se treba stalno zalagati za očuvanje kulturne i jezične samosvojnosti Hrvata izvan Hrvatske jer je to, kako reče, način da se obranimo od asimilacije. Lingvistica Sanja Vulić govorila je o nakladništvu Hrvata u Srbiji. Po njezinim riječima, zbog sličnosti hrvatskoga i srpskog književnog jezika Hrvati u Srbiji uz određeni svjesni napor razmjerno brzo nauče pisati i govoriti hrvatskim književnim jezikom.

Kao središte hrvatskoga nakladničkog života u Vojvodini s impresivno velikim brojem djela na hrvatskom jeziku, navela je grad Suboticu. Ostali sudionici okrugloga stola koji je imao za temu tvrdnju kako se globalizacijom svjetskog i europskog tržišta hrvatsko nakladništvo i knjižarstvo u domovini našlo na vjetrometini nemilosrdne konkurencije u kojoj treba opstati, pa su pokušali odgovoriti na postavljeno pitanje: Može li se kriza pretvoriti u priliku većeg otvaranja tržišta u susjednim regijama. Sudionici okrugloga stola trebali su svojim sudjelovanjem pokušati dati odgovor na tri postavljena pitanja: Što se događa s nakladništvom hrvatskih manjina iz zemalja Europske Unije i zemalja jugoistočne Europe? Što se događa s časopisima – seli li digitalni naraštaj na internet?; Zašto hrvatsko tržište knjiga iz domovine ne reagira na tržište susjednih regija?; Zašto nakladništvo hrvatskih manjina iz susjednih regija nije prisutno na domaćem tržištu knjiga?

*Branka Pavić Blažetin*

**BARČA** – Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, predsjednik Mišo Hepp sazvaio je sjednicu HDS-ove Skupštine, za 21. studenoga s početkom u 11 sati u Domu kulture „Zsigmond Móricz” (Barča, Bajcsy-Zsilinszkyeva 9). Sjednica je ujedno i javna tribina za koju je predložen ovaj dnevni red: 1. Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; referent: Mišo Hepp, predsjednik; a) Izvješća zamjenika predsjednika; referenti: Đuro Dudaš, Matija Šmatović; 2. Prijedlog Plana rada HDS-a za 2010. godinu; referent: Mišo Hepp; 3. Financijsko izvješće HDS-a i ustanova za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2009; referent: Mišo Hepp, predsjednik; a) Financijsko izvješće Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2009. godine; referent: Joso Šibalin, ravnatelj; b) Financijsko izvješće Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2009. godine; referent: dr. Ernest Barić, ravnatelj; c) Financijsko izvješće Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2009. godine; referent: Mišo Hepp, predsjednik; d) Financijsko izvješće Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2009; referent: Tibor Radić, ravnatelj; e) Financijsko izvješće Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2009. godine; referent: Mišo Šarošac, voditelj ustanove; 4. a) Odluka o pojmovima klasifikacije djelatnosti za 2010. godinu; referent: Mišo Hepp, predsjednik; b) Prijedlog koncepcije Proračuna HDS-a i ustanova za 2010. godinu; referent: Mišo Hepp, predsjednik; c) Prijedlog nacrtu proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za 2010. godinu; referent: Joso Šibalin, ravnatelj; d) Prijedlog nacrtu proračuna Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu; referent: dr. Ernest Barić, ravnatelj; e) Prijedlog nacrtu proračuna Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu; referent: Mišo Hepp, predsjednik; f) Prijedlog nacrtu proračuna Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske za 2010. godinu; referent: Tibor Radić, ravnatelj; g) Prijedlog nacrtu proračuna Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe za 2010. godinu; referent: Mišo Šarošac, voditelj ustanove; 5. Dopuna osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole i đačkog doma u Santovu; referent: Joso Šibalin, ravnatelj; 6. Modifikacija Pravilnika o organizaciji i radu HDS-a i Osnivačkog dokumenta Ureda Hrvatske državne samouprave; referent: Mišo Hepp, predsjednik; 7. Razno; a) Rasprava o molbi Društva Hrvati-Horvátok; referent: Šandor Petković, predsjednik Odbora za financije, gospodarstvo i nadzor.

### Narodnosna smotra filma

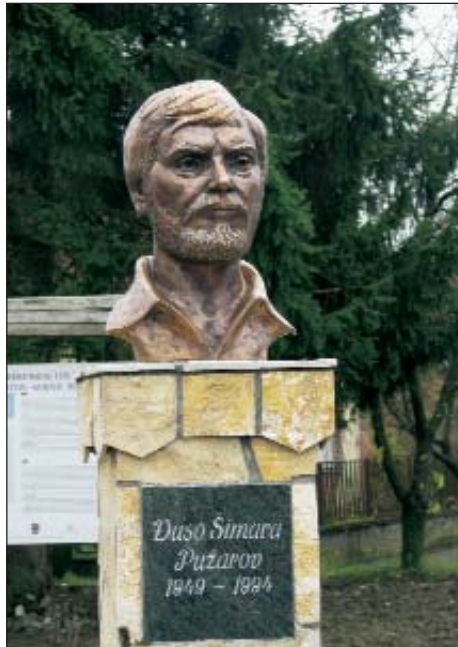
U Uredništvu manjinskih programa Mađarske televizije počele su pripreme za VI. Narodnosnu smotru filma u Mađarskoj koja će se održati u ožujku 2010. godine. Cilj je Smotre, u organizaciji Zaklade Radionica Karpatskog bazena, promidžba filmova koji obrađuju manjinske teme, pružanje mogućnosti za predstavljanje domaćih manjinskih filmskih radionica i stvaratelja iz matičnih država. Na Smotru filma može se prijaviti do 1. prosinca 2009. godine. Na festival se može prijaviti s ostvarenjima koja su napravljena nakon 1. siječnja 2008. godine. Natjecateljski filmovi ne mogu biti dulji od 60 minuta. Filmove će vrednovati tročlani stručni ocjenjivački sud. Narodnosna smotra filma od 2005. objavljuje se svake dvije godine. Domaćin iduće smotre bit će rumunjska zajednica u Mađarskoj. O prijašnjim susretima, o pripremama za 2010. godinu, te o uvjetima prijave opširnije informacije možete dobiti na internetskoj stranici [www.nemzetisegifilmszemle.com](http://www.nemzetisegifilmszemle.com). Ostvarenje Smotre s 3,5 milijuna forinta podupire Stručno tajništvo za manjine i nacionalnu politiku Ureda predsjednika Vlade.

**BUDIMPEŠTA** – Pod visokim pokroviteljstvom Imrea Szabóa, ministra za zaštitu okoliša i vodoprivredu, i Istvána Varge, ministra za nacionalni razvoj i gospodarstvo Republike Mađarske, u budimpeštanskom Športskom i priredbenom središtu Syma (Budimpešta XIV, Dózsina ul. 1) od 18. do 20. studenoga održat će se sajam zaštite okoliša «Ökoindustria». To je međunarodna izložba zaštite okoliša, sajam koji služi za razmjenu najnovijih dostignuća na području zaštite okoliša, razmjenu informacija, transferu tehnologija i profesionalnoj suradnji. Drugog dana sajma, 19. studenoga, u suradnji s Udruženjem tvrtki iz područja zaštite okoliša, Handwer International, ITD Hungary Zrt., i Hrvatskom gospodarskom komorom bit će organizirani međunarodni dvostrani susreti stručnjaka s područja zaštite okoliša «brokeare event». Europska poduzetnička mreža (Enterprise Europe Network) organizirat će dolazak gospodarskih subjekata i stručnjaka kako bi se unaprijedili odnosi i razmjena znanja ne samo između Mađarske i Hrvatske nego i ostalih zemalja s područja zaštite okoliša

**KALAČA** – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Kalače, počinju omiljene plesačnice. Kako saznajemo, prva će biti 28. studenog u gradskome Omladinskom domu (Petőfiéva 26). Za dobro raspoloženje pobrinut će se dušnočki Orkestar „Racke žice”.

## Spomen-sjednica i otkrivanje poprsja martinačkom pjesniku Đusi Šimari Pužarovu

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, Organizacije hrvatskih samouprava Baranjske županije, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Hrvatske samouprave sela Martinaca, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i Nefitnog poduzeća Croatica d. o. o., u Martincima je 11. studenoga na seoski crkveni god proslavljeno Martinje i obilježena 60. obljetnice rođenja hrvatskoga pjesnika Đuse Šimara Pužarova.



Program dana započeo je u prepunoj martinačkoj crkvi svečanom biskupskom misa uz predvođenje pečušskog biskupa msgr. Mihályja Mayera. Nakon mise posvećena je na zidu martinačke crkve kod samog ulaza obnovljena „Spomen-ploča palima za domovinu” i „Milenijska spomen-ploča” uz prigodan program Ženskoga zbora „Korjeni”. Potom se mnoštvo Martinčana uputilo na svečanost otkrivanja poprsja hrvatskoga pjesnika Đuse Šimare. U svečanosti otkrivanja nastupio je glumac Jozo Matoric, Tamburaški orkestar KUD-a „Martince”. Prigodan govor održao je

dr. Ernest Barić, a spomenik otkrio predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije Jozo Solga. U svom govoru dr. Barić između ostaloga je kazao: „Da je živ, ovih bi dana slavio svoj 60. rođendan naš suseljanin, pjesnik i patnik Đuse Šimara Pužarov. Nažalost, otišao je prerano u svojim četrdesetim baš kao i njegov pjesnički uzor Josip Gujaš Đuretin. Dvojica pjesnika, rođeni Martinčani, tako slični, a toliko različiti. U jednome su svakako bili isti. U velikoj ljubavi što su osjećali prema rodnome selu i zavičaju, a koju su i opjevali u mnogim svojim pjesma-





ma, i tako ostavili pisani, neizbrisivi trag svoga poštovanja i žarke ljubavi prema našem i njegovim žiteljima Hrvatima koji tu žive od pamtivijeka, stvarajući dragocjeno duhovno, kulturno i jezično blago na kojem se kao nepresušnom izvoru napajao i Đuso Šimara Pužarov u svome pjesničkom stvaralaštvu. O mukotrpnom i teškom životu Martinčana i uopće podravske Hrvata s ove strane granice tijekom svoje burne povijesti dosta se zna, ali i o tome kako se njihovom, našem hrvatskom jeziku i kulturi u državi u kojoj živimo puno rugalo, manipuliralo i govorilo da mi ne pripadamo nikamo, da taj jezik i kultura ništa ne vrijede, ali baš zahvaljujući ljudima kao što je bio povjesničar i pjesnik dr. Josip Gujaš Đuretina i Đuso Šimara Pužarov, čiji spomenik, poprsje danas otkrivamo, cijelim su svojim djelom i životom svjedočili da su u krivom koji tako misle, bez obzira na motive i pobude. Nismo svi koji smo po rođenju Martinčani i koje je sudbina odvela u više ili manje udaljena sela i gradove Mađarske podjednako tijesno vezani za rodno Martince, ali još nisam sreo nijednoga koji ne bi bio ponosan što je upravo tu rođen. Štoviše, kada tu svoju privrženost i pripadnost svome selu, njegovim ljudima kao i prepoznatljivim običajima i bogatoj kulturi ti Martinčani iskazuju s ushićenim ponosom, neupućeni nerijetko doživljavaju to negativno, s ironijom tvrdeći da su Martinčani, kako bismo mi rekli, gizdavi, ali se, dakako, ne radi ni o kakvoj uobraženosti, već zdravoj samosvijesti o svojim korijenima.

Dopustite mi da se prisjetim i ponovim riječi Đuse Šimare Pužarova koje mi je izrekao kada mi je poklonio poveću sliku koju je sam radio i na kojoj je oslikao martinačku crkvu, staru školu i zgrade u okružju škole. Tada je rekao ovo: „Evo, poklanjam ti ovoga kipa, što će reći, sliku, da ni ti koji si u

Pečuvu, ne zaboraviš na naše selo jer kad buš nju gledel, setit ćeš se svojega rodnoga kraja koji je svetinja za nas Orvate koji smo iz Martinca, i koju trebamo na se veke čuvati i ne iznevjeriti...”

Zatim su položeni vijenci na grob pjesnika Đuse Šimare, uz prigodne riječi Đure Frankovića. On je između ostaloga rekao: „Bio je sjajan pjesnik ne samo Podravine već i svih nas Hrvata koji živimo na svijetu, pa i šire – svih ljudi svijeta čiste savjesti i nakane. Na svoju zastavu ispisao je ove ljudske riječi: ljubav, ljubav i ljubav. Ljubav prema bližnjemu koji pati, baš kao i on; ljubav prema čovjeku koji je mali i nemoćan; ljubav koja nas spaja, a ne razdvaja. Pisao je jednostavnim i čistim jezikom, napajao se na nepresušnim izvorima podravske ravnice. Ona je bila za njega i inspiracija: nudila mu uvijek iznova nove teme. Ovdje se osjećao dobro, no nikada se nije požalio što je napustio svoj rodni kraj, kamo se rado vraćao. Možda tamo na drugom svijetu i sada pjeva svoje nove pjesme. Možda gleda na nas i čudi se što se sve to zbiva u Martincima na Martinje kada je red veseliti se, a ne tugovati...”

Potom je priređen objed u domu kulture, a zatim u vijećnici martinačke osnovne škole održana je svečana sjednica prigodom 60. obljetnice rođenja hrvatskoga pjesnika Đuse Šimare Pužarova, kojoj su sudjelovali: dr. Ernest Barić, mr. Stjepan Blažetin, prof. Đuro Franković, dr. Sanja Vulić, mr. Đuro Vidmarović. Danu je sudjelovala i sestra pokojnoga pjesnika Marica kojoj je motor pokretač održavanja spomena na Đusu Šimaru Pužarova, Jozo Solga, predao posmrtno objavljenu pjesničku zbirku Đuse Šimare Pužarova „San o majci” koja je ovih dana ugledala svjetlo dana u nakladi Croatice. Zbirku je uredio Đuro Franković.

*Branka Pavić Blažetin*

**BUDIMPEŠTA** – Savez državnih manjinskih samouprava potaknuo je sastanak s predsjednikom Mađarskog radija Györgyem Suchom, 23. studenoga u zgradi Radija u Budimpešti. Sastanku će uz predsjednika Saveza Mišu Heppa, nazočiti i predsjednici ostalih državnih manjinskih samouprava te manjinski kurator u Kuratoriju Mađarskog radija Marijana Balatinac. Cilj je sastanka razgovor o manjinskim emisijama na MR4, i razvoj manjinskih radijskih programa na Mađarskom radiju. Susretu će u ime Ureda premijera nazočiti i Antal Paulik.

**BAJA** – Plesačnica na Dolnjaku. U organizaciji Plesnoga kruga «Šugavica», u petak, 20. studenog u 19 sati, na bajskom Dolnjaku priređuje se hrvatska plesačnica, koja se od 1. listopada ove godine održava svakog petka u prostorijama Općeprosvjetnoga središta i Športskoj školi «Šugavica». Kako nam reče voditelj Jozo Sigečan, Plesni je krug pokrenut 1. svibnja ove godine, a iz tjedna u tjedan upočetku četvrtkom, odnedavno petkom okuplja sve više ljubitelja narodnih plesova, prije svega hrvatskih (bunjevačkih, šokačkih) i drugih južnoslavenskih. Svakoga tjedna najmanje dvije plesačnice vode Ilija Stipanov, dr. Vera Ostrogonac, Gábor Vas, Enikő Parittya Vas i Judita Poljak Csicsor. Prošloga se tjedna odazvalo čak 80-ak sudionika. Iduću plesačnicu u petak vodit će Attila Tarnóczi. Opraštanje stare godine proslavit će plesačnicom i balom 18. prosinca, a za dobro raspoloženje pobrinut će se Tamburaški sastav «Bačka» iz Gare.

**HRVATSKI ŽIDAN** – Kulturni dom u dotičnom selu ljetos slavi 30. jubilej postojanja i tom prilikom organizatori, na čelu s ravnateljem doma kulture Petrom Horvatom, svakoga pozivaju na svetačni program 21. novembra, u subotu, s početkom od 18 uri. Sudjeluju dica čuvarnice, učenički mjesne škole, dičji tamburaški sastav, jačkarni zbor Peruška Marija, Židanski bečari, HKD Čakavci. Uz jur dobro poznate grupe, ov večer će premijerno nastupiti mjesna muška klapa „Noha“. Krunu na svečevanje će staviti Hrvatski bal od 22 uri, pri kom svira petroviska Pinkica.

**GORNJI ČETAR** – U mjesnoj osnovnoj školi od 23. do 27. novembra se priređuje jur tradicionalni otvoreni tajedan. Po riči ravnateljice škole Magde Horvat-Nemet, svako ljetu je sve već roditeljev zainteresirano kako poteče jedan dan u školskom životu. Pri tom pravoda moru pažljivo pratiti vlašću dicu pri različiti nastava ter poslušati mišljenja učiteljev o očekivanji, učinki školarov.

I. Književno spravišće u Koljnofu

## Gradišćanska poezija u živahnom dijalogu sa suvremenom književnošću Hrvatske



Dražen Radman



Đuro Vidmarović



Enerika Bijač



Ernest Fišer



Igor Šipić



Nenad Piskač



Nevenka Nekić



Stanko Majdak



Stjepan Šulek



Tomislav  
Marijan Bilosnić



Zoran Bošković

Sama po sebi je bila velika vist da Gradišće želji pohoditi grupa peljajućih hrvatskih književnikov, a uz to da su pjesnici i pisci spremni i voljni se upoznati ne samo s Gradišćanskimi Hrvatima nek i s onim stvaralačtvom kojemu znamda nigdar nije bila dovoljna pažnja posvećena ku je zaslužilo. Od 5. do 8. novembra, kako je rekao sam organizator ovoga putovanja s ugarske strane dr. Franjo Pajrić, elita književnikov, nakladnikov i glavnih urednikov iz Hrvatske čez tri dane je posjetila južno i sridnje Gradišće, a 7. novembra, u subotu, u koljnofskom domu je bila pozvana na dijalog s Hrvatima iz Ugarske, Austrije, Slovačke. Đuro Vidmarović je jur desetljeća dugo putnik med Zagrebom i Koljnofom ter je idejni otac I. Književnoga spravišća u Koljnofu. On ga je nazvao i povijesnim zgoditkom u životu Društva hrvatskih književnikov jer da se prvi put ugoda da jedna takova velika i reprezentativna delegacija dojde med pripadnike svoje manjine. „Člani ove grupe su impresionirani, uzbudjeni do suz, neki su od njih prvi put ovde, i srelj smo se s dicom ka govoru hrvatski. Pošto su oni pjesnici, posebnu ćut imaju za jezik, a mi smo ćuli rići ke su naši korijeni i naša baština. Ovde su još žive rići u svakidašnjoj komunikaciji, a to ukupno bilo je izuzetan doživljaj za moje kolege” – rekao je Đuro Vidmarović, peljać grupe. Na početku skupa je još naglasio da hrvatski književnici iz Ugarske i

Austrije, Mijo Karagić, Marko Dekić, Stipan Blažetin, Stjepan Blažetin, Jolanka Tišler, Jurica Čenar, Petar Tyran, Anton Leopold, Nikola Benčić, su jur prije nekoliko ljet bili uključeni u djelovanje Društva, medjutim s njimi nij žive komunikacije bilo, a od te mrtve točke i s ovim susretom bi htli otkoraknuti. U tom duhu su se najprlje predstavili domaći pjesnici, ki su si zeli truda, i suprot vikenda, s velikim veseljem se odazvali na literarni poziv. Po Vidmarovićevi rići, „nestor gradišćanske književnosti“ Lajos Škrapić je bio prvi na koljnofskom nastupu ki je spomenuo kako ga je Mijo Karagić bistvao na pisanje u zreolj životnoj dobi. Peštanski Petrovišćan ganutljivo je preštao nekoliko pjesam iz zbirkov Droptine i Obračun. „Timea Horvat iz Petrovoga Sela je osvježila liriku Gradišćanskih Hrvatov s modernim, postmodernistićkim duhom, nastupala je u Hrvatskoj i novinarka je Hrvatskoga glasnika” – rekao je o njoj Đuro Vidmarović, a ona je iz zbirke „Ako nisi tu“, predstavila nekoliko pjesam. Jurica Čenar iz Austrije u gradišćanskoj literaturi po avangardistićki način „misi misli“, novinar je i suradnik radija ORF, ki je istaknuo da najveća dilema gradišćanskih piscev leži u tom kako, za koga i kade pisati. On je ne samo iskao nove pute nek i našao put prik intermeta, jer na posebnoj web-stranici publicira svoje stvari. Nazoćnoj publici ovput je poklonio pjesme o Jelaćiu i jednu posvetu iz

najnovije knjige Posvete. Roberta Hajszana u hrvatskom krugu većina poznaje po svojoj vodećoj funkciji u Panonskom institutu i kot glavnoga urednika Panonskoga ljetopisa, a

### Trenutak za pjesmu

Tomislav Marijan Bilosnić

#### Strah koji je molitva

Strah me, strah života  
Strah jutra, strah večeri  
Strah svake zvijezde koja se rađa

Strah me, strah smrti  
Strah ćovjeka, strah vremena  
Strah samoga sebe i svoga ispaštanja

Strah me pogledati unutra  
Strah me vidjeti bilo što van tame utrobe  
Strah me pakla koji tako slići na mene

Strah me čekati, strah me krenuti  
Strah me misliti na bilo što u tišini  
Strah me vremena koje zdušno ubijam

Strah me vjere, strah me nevjere  
Strah me mraka, strah me svjetla  
Strah me toga što opraštam sebi samome

Strah me svoga srca  
Strah me da nitko nema takvu ljubav  
Kuju nosim kao strah jedini





Dr. Robert Hajszan  
u društvu Nevenke Nekić



ovom prilikom je prikdao tajnu da i njega negda-negda muza kušne i svojimi djeli to je i potvrdio. Glavni urednik Hrvatskih novin Petar Tyran je manje riči potrošio na svoje pjesništvo, a već na novinarsko djelo, u kom važnu ulogu odigrava desetljeća dugo. Skupnu pjesmu (Tyran–Horvat), ka je napisana elektronskim putem na jednu književnu prezentaciju, preštao je s drugom autoricom, Timeom Horvat.

Pjesme pokojnoga Mate Šinkovića, s još svenek aktualnim misli, prikdao je Franjo Pajrić s originalnom slašću koljnofskoga izgovora. Doroteja Zeichmann je zatvorila red gradišćanskih pjesnikova iako su se kot gosti još skupu nazočili dr. Šandor Horvat i Martin Jordanić ki su takaj istaknute ličnosti naše literature. Pjesnikinja iz Austrije predstavila je svoje ironične i romantične pjesme o odnosu muža i žene. Iako akademik Nikola Benčić nije mogao doći, poslao je svoj referat na skup o *Gradišćanski Hrvati kao čuvari hrvatskoga jezika i baštine*. U pauzi međunarodnu delegaciju je u svojem uredu primio i mjesni načelnik Franjo Grubić. U drugom djelu spravišća redom su do pjesničke i prozne riči došli i predstavnici suvremene hrvatske književnosti. Profesorica, istaknuta slikarica i pjesnikinja Enerika Bijač, rodnom s doline Neretve, ka pak od studentskih dana živi i stvara u Koprivnici, predsjednica je i najmladjega ogranka Društva hrvatskih književnika. Imali smo čast i lično upoznati jednoga od najvećih imena suvremene hrvatske poezije, Tomislava Marijana Bilosnića, ki je pjesnik, prozaik, pisac za dicu, feljtonist, književni kritičar, slikar, publicist i novinar, ovo-ljetošnji laureat književne nagrade Tin Ujević. Zoran Bošković u zastupništvu Naklade Bošković je bio jedini „nepjesnik” u delegaciji, ali je izrazio posebnu volju i želju za suradnju s dijasporom. Ernest Fišer, pjesnik, književni kritičar, književni povjesničar, urednik „Kola”, je takaj ponudio svoju pomoćnu ruku u izdavačtvu, a uz to je pred-

stavio i dio svojega pjesništva ter mu je na ugarski prevedene pjesme pročitao dr. Franjo Pajrić iz časopisa „Magyar Napló”. Nevenka Nekić je jedna od vodećih književnic u Hrvatskoj ter je čitala iz svojega nedavno objavljenoga romana „Demon i sveta krv”. Glavni urednik „Hrvatskoga slova” Neven Piskač je predstavio svoje kajkavske pjesme o suvremeni tema. Znanstvenik, kritičar, majstor lirskih minijatur Igor Šipić iz Splita, kroz kamen i čakavsku rič je nas „blagoslovio” svojom zbirkom „Blažena rič”. Stjepan Šulek kot mlad človik pobignuo je iz domovine i mnogo ljet je živio i u Austriji med Gradišćanskimi Hrvatima. Još i u tuđini je uredjivao različite časopise, a vraćajući se domom, otkrio u sebi pjesničke glase ke je ovjekovječio u zbirki „Žedni korijeni”. Split-

ski Dražen Radman, rodnom iz otoka Šolte, svojim jedinstvenim jezikom opet je bio pravi doživljaj za slušateljstvo, s pjesmami iz knjige „Pismo mome Marangunu”.

Stanko Majdak sa svojim stihima kršćansko-ga nadahnuća je zatvorio ov skup za kojega se svi sudionici ufaju da će se u budućnosti pretvoriti u trajnu manifestaciju i da će vik biti za naredna ljeta inspiracija. Svi nadležni Društva hrvatskih književnika pozivaju gradišćanske pisce i pjesnike da si osnuju ogranak unutar spomenutoga Društva i hrabrenije šalju svoja djela u različita izdanja matične zemlje. Po namjeru organizatorova o I. Književnom spravišću u Koljnofu izdat će se i dvojezični zbornik.

- Timea Horvat -



Dr. Franjo Pajrić medijski prati oca, ki je preštao pjesme pokojnoga koljnofskoga pjesnika Mate Šinkovića

## Posjet Labinjana Pečuhu i Baji

U okviru dvodnevnog posjeta Mađarskoj, izaslanstvo prijateljskoga grada Labina 11. studenoga nazočilo je otvorenju izložbe Labinski uzlet likovnosti u Hrvatskome klubu Augusta Šenoa u Pečuhu. Izložbu je otvorio Zoran Rajković, zamjenik labinskoga gradonačelnika, a ona se može posjetiti svakoga radnog dana od 12 do 17 sati, zaključno s 27-im studenoga.

Sutradan, 12. studenog, upriličen je susret predstavnika dvaju prijateljskih gradova, Baje i Labina, a tom je prigodom goste u bajske Gradskoj kući primio dogradonačelnik Lajos Búcsú. Kako smo saznali, povod sastanka bio je da se pripreme programi suradnje prijateljskih gradova za 2010. godinu. Razmotrene su mogućnosti razvijanja i proširenja suradnje s naglaskom na poticanje suradnje među civilnim udrugama dvaju gradova. Usklađeni su zajednički programi na polju školstva, kulture i športa. Budući da su posljednji put bajske učenice i športaši boravili u Labinu, dogovoreno je da se sadašnja suradnja obogati novim kulturnim sadržajima. Iduće godine grad Baja organizira gastronomsko-kulturnu manifestaciju na kojoj se očekuje predstavljanje prijateljskih gradova, među njima i Labina. Na taj se način želi pridonijeti i razvoju turizma. Razgovorima su sudjelovali i predstavnici hrvatske zajednice u Baji.

**BAJA** – Sukladno zakonu o pravima nacionalnih i etničkih manjina, Hrvatska manjinska samouprava grada Baje u petak, 20. studenog, održat će redovitu godišnju javnu tribinu. Na sjednici, koja će se upriličiti u županijskome Narodnosnom domu u Baji s početkom u 16 sati, predsjednik Šandor Pančić podnijet će izvješće o radu Hrvatske samouprave u 2009. godini, nakon čega će okupljeni moći postaviti pitanja, dati prijedloge i iznijeti svoje primjedbe.

**BUDIMPEŠTA** – U povodu osamnaeste obljetnice stradanja Vukovara Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti i Hrvatska manjinska samouprava IV. okruga glavnoga grada 26. studenoga, s početkom u 18 sati i 30 minuta, u Újpesti Polgári Centrumu (Budimpešta IV, Árpád út 66) priređuju glazbeno-pjesničku večer pod nazivom „Grad“. U sklopu večeri odabrane tekstove pjesnika i novinara Siniše Glavaševića, koje je on telefaksom slao iz opkoljenog Vukovara, interpretira i govori dramski umjetnik Rene Medvešek, a svojim ga pjesmama prati kantautor Čedo Antolić. Ulaz je besplatan. Program su podržali Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Grad Zagreb.

## Druženje harkanjskih Hrvata i njihovih prijatelja



U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Harkanja, 6. studenog organizirano je tradicionalno Hrvatsko veče. Svetu misu u gradskoj rimokatoličkoj crkvi služio je na hrvatskom jeziku Ladislav Ronta. Potom je u gradskom domu kulture priređen folklorni program u kojem je sudjelovala: Folklorna grupa iz Koljnofa; KUD „Marica“ iz Salante; „Snaše“ iz Pogana; KUD „Ladislav Matušek“ iz Kukinja i Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja. Na Hrvatskom balu svirala je „Podravka“.

Harkanjska Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednicom Žužom Gregeš i dopredsjednicom Đurđom Geošić Radašnai, već sedmu godinu zaredom priređuje više nego uspješno Hrvatsko veče u Harkanju koje je i ove godine na folklorni program i druženje okupilo mnoštvo posjetitelja. Nakon mise u gradskom domu kulture okupili su se mnogobrojni izvođači i uzvanici. Među njima generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i prva konzulica Jadranka Telišman, predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp, zamjenik predsjednika HDS-a Đuso Dudaš, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, zamjenik gradonačelnika prijateljskoga grada Crikvenice Senko Smoljan sa izaslanstvom grada, harkanjski gradonačelnik István Bedy te katolički župnik Ladislav Ronta.

Prijateljstvo između Harkanja i Crikvenice datira još iz 1996. kada je u Harkanju i potpisan sporazum o suradnji. Sporazum se ostvarivao tijekom proteklih godina, na

obostrano zadovoljstvo, kroza suradnju na polju kulture, gospodarstva, zdravstva, odgoja i obrazovanja te na športskom polju. U tome je uvijek imala važnu ulogu Hrvatska samouprava grada Harkanja koja je i motor pokretača svih tih veza. Jer kako i naglašavaju obadje strane, slobodno društvo naroda u mirnoj Europi može biti postignuto i trajno učvršćeno samo s uskom prijateljskom vezom ljudi.

Kulturno-folklorni program u trajanju od dva sata oduševio je sve nazočne. Prvi put u Harkanju su se predstavili folkloriši iz Koljnofa, plesači i tamburaši, opravdavajući poziv svojim nastupom. Uska veza između Salante i Harkanja te Kukinja rezultira suradnjom na mnogim poljima, pa i u međusobnim čestim gostovanjima. Tako je bilo i ovoga puta. Članovi KUD-a Marica i KUD-a Ladislava Matušeka oduševili su sve nazočne. Gošće iz Kukinja i Pjevački zbor Snaše također. Domaćini, Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata, uz pratnju orkestra svojih Podravaca poželi su velik uspjeh. Kako reče Đurđa Geošić Radašnai, iskorištena je još jedna prilika za njegovanje materinskoga jezika i komunikaciju na njemu, za pjesmu i ples, za druženje, a sve poradi sačuvanja kulture i običaja, njegovanja i izgradnje hrvatske samosvijesti. Druženje nakon programa i bogatoga stola, i za sudionike i za gledatelje, nastavljeno je uz Orkestar Podravku do sitnih jutarnjih sati.

*Branka Pavić Blažetin*

## Predstavljanje antologije narodnosnih književnika u Mađarskoj



U povodu 15. obljetnice časopisa *Barátság*, izdanja koje služi uzajamnom upoznavanju naroda i narodnosti u našoj domovini (objavljuje ga neprofitna Udruga društva filantropa i prijateljstva, godišnje izlazi šest brojeva; utemeljile su ga 1994. godine Mária Ember i Éva Máyer), u Konferencijskoj dvorani Ureda premijera Vlade 3. studenoga (utorak) s početkom u 15 sati predstavljena je antologija narodnosnih književnika i likovnjaka pod naslovom „Svečana 15. obljetnica antologije *Barátság*”.

U izuzetno lijepom broju okupljene osobe od pera i kista te uzvanike – nakon glazbenog djela koje je izveo umjetnik na violini Mátyás Boros ml.– pozdravila je glavna ravnateljica spomenutog Ureda Erika Németh, koja se prisjetila 15. godišnjice utemeljenja časopisa *Barátság* i istakla značenje iniciranja te ostvarivanja takvog antologijskog pothvata koji predstavlja književnu djelatnost i likovnu umjetnost trinaest narodnosnih skupina u Mađarskoj.

Glavna i odgovorna urednica *Barátság*a Éva Mayer govorila je o početnim koracima i naporima tijekom 15 godina, što je urodilo hvalevrijednim plodovima. Isticala je napose književne, likovne i prevodilačke ostvaraje objavljivane na stranicama *Barátság*a. Od hrvatskih autora navedimo Stipana Blažetina, Marka Dekića Bodoljaša, Mandu Radnić, Stjepana Blažetina ml., Katarinu Gubrinski Takács, Jolanku Tišler, Dalibora Mandića, Mišu Mandića i Đuru Frankovića.

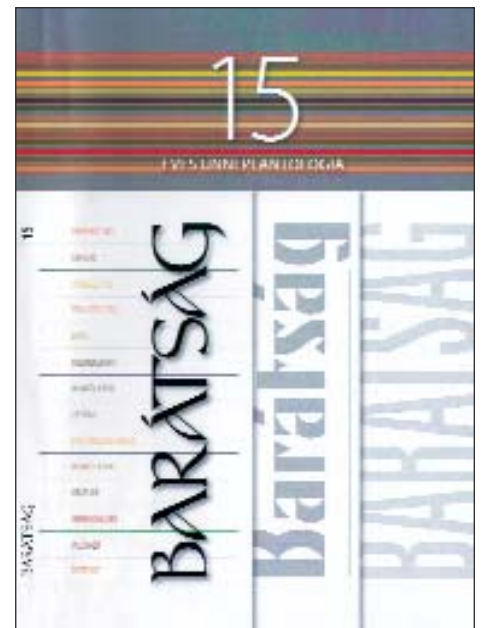
Zahvalila je svim sudionicima, napose suradnicima naše izdavačke kuće Croatica za

tiskovne radove koji su pridonijeli da časopis i antologijsko izdanje dostigne odgovarajuću razinu umjetničkog ostvarenja.

Istovremeno je došlo i do razmjene mišljenja te veoma pozitivnih izričaja više autora glede dosadašnjeg surađivanja te nekih prijedloga usmjerenih na tuzemno i izvanogranično propagiranje, zapravo pospješivanje distribucijskih mogućnosti časopisa i, naravno, daljnje suradnje s redakcijom *Barátság*a.

„Sada od takvih stvaratelja se može čitati na mađarskom o materinskom jeziku koji žive ovdje, u Mađarskoj, među nama. Pisci i pjesnici koji publiciraju na svome materinjem, odnosno na dva jezika, unoseći nas u jedan očaravajući svijet: u njihovu Baranju, Pilis, Alföld, Senandriju, Šopron i Pečuh. U suživotu s mađarskom stvarnošću možete se suočiti s takvim kriškama koje nisu samo po jeziku uzbudljive, nego i stoga što su, mada nepobitno naše, ipak ih uistinu ne poznajemo. Od tuzemnih narodnosnih stvaratelja, njihovih uradaka smo sakupili jednu prekrasnu kitu jer smo uvjereni da ovaj svijet naše književnosti, likovne umjetnosti, mađarsku i europsku kulturu u cjelovitosti uistinu obožuje novim doživljajima i kvalitetama.

Izvolite pročitati djela, može da se cmokne! To su, bogme, najvršnije literarne poslas-



tice! Može da se „štipka” među pjesmama, prozama, prijevodima: najzad je naime objavljena antologija 15. godišnjega *Barátság*a u kojoj se svatko zajedno može čitati, i to na mađarskom i mnogim drugim jezicima: na hrvatskom, slovačkom, njemačkom, ciganskom, bugarskom, rusinskom i drugima. Milošević, Choli, Berényi, Valerija Koch, Stjepan Blažetin, Hadžipetkova i drugi, toliko uzbudljivi svijet! Zahvaljujem autorima što su za objavljivanje predali svoja djela *Barátság*u koji već 15 godina osigurava mogućnosti publiciteta tuzemnim piscima i pjesnicima, među njima stvarateljima i na više jezika, književnicima narodnosnog podrijetla.

Utemeljitelj našega časopisa Mária Ember bila je velik pokrovitelj i otkrivač naših suvremenika. *Barátság* je tijekom prošlih 15 godina prošao dug put, doživjeli smo zajedno s autorima mnoge pustolovine. S našom svečanom antologijom želimo širiti radost među granicama i izvan njih – svakom našem čitatelju” – piše u uvodu glavna i odgovorna urednica Éva Mayer.

U antologiji su s kraćim autobiografskim podacima predstavljeni svi autori. Antologija sadrži 42 autora, sadrži i pripovijetku Mande Radnić, stihove Stipana Blažetina, Katarine Gubrinski Takács, Marka Dekića Bodoljaša te Miklósa Radnóti u prijevodu Stjepana Blažetina ml.

Antologija je objavljena uz moralnu i materijalnu potporu Ureda premijera Vlade. Na kraju predstavljanja – nakon ponovne izvedbe na violini već spomenutog umjetnika koji je predstavio glazbeno djelo Sicilianne od Maria Teresa Paradisia – glavna ravnateljica Erika Németh čestitala je glavnoj i odgovornoj urednici *Barátság*a Évi Mayer na dosadašnjem zalaganju (uz kitu cvijeća) i predala joj spomen-plaketu.

m. d.

Foto: Martin Išpanović

**PEČUH** – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu 1. prosinca s početkom u 11 sati, s kazališnom predstavom «Najluđa predstava na svijetu», autora Mire Gavrana, gostuje Teatar Gavran. Redateljica i glumica predstave je Mladena Gavran. Hit-komedijom Hotel Babilon u izvedbi Mladene Gavran, ovo kazalište osvojilo je srca brojnih gledatelja i dobilo nekoliko istaknutih kazališnih nagrada. Sedam godina nakon Babilona, Mladena i Miro Gavran izlaze pred publiku s novom kazališnom poslasticom, monokomedijom Najluđa predstava na svijetu, u kojoj Mladena igra čak 12 različitih uloga u dinamičnoj priči o ljubavi, ljubomori i kazališnim spletkama. Ova će predstava razotkriti naličje kazališta, koje je bitno drukčije od njegova lica. Priča vas vodi u svijet humorne demistifikacije najljepšega posla na svijetu. Zavirite s nama iza kulisa i upoznajte sjaj i bijedu glumačkog života. Za ovaj tekst Miro Gavran dobio je Nagradu „Marin Držić” Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Nagradu „Ivan Raos”. Ista predstava dan ranije 30. studenog s početkom u 19 sati, moći će se pogledati u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu.

**KOLJNOF** – Dvojezična osnovna škola „Mihovil Naković” ovo ljeto svečuje svoj 130. jubilej. Na ovu obljetnicu su se začeli školari i pedagogi pripremati jur pred nekoliko mjesec s naticanji med razredi. Naticatelji su morali poiskati u domaćem cintiru grob Mihovila Nakovića, morali su napisati, snimiti razgovore s učiteljicami, ravnateljicom škole, a i s učenici, izmisliti i načinjati maketu, grb, montažu za školu, o školskom žitku, prirediti izložbu, sudjelovati na kvizu i naticanju moljanja pod naslovom „Naša škola danas i za 20 ljet”. Školsko svečevanje je predvidjeno 27. novembra, u petak, početkom od 16 uri u školskoj auli, pri kom će prigodni program pokazati školski igrokazači, jačkari, tamburaši, recitatori, a nažgat će se i prva adventska svića. Svečani govor će držati školska peljačica Agica Sárkózi ter Krešimir Matašin, ravnatelj partnerske škole (Vukovina-Buševec) iz Hrvatske.

**KALAČA** – „Dođi, dođi, Djede mili, svi smo dobri bili!” U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače, 5. prosinca 2009. u Kalači će se ustrojiti plesačnica u povodu dolaska Svetog Nikole. Sveti će Nikola posjetiti djecu u auli Katoličke osnovne škole, od 18 sati kada započinje mali program što ga izvode djeca koja uče hrvatski jezik. Nakon programa i uručivanja poklončića slijedi plesačnica za djecu, a od 20 sati za mladež i odrasle. Plesačnicu vodi Vesna Velin, svira Orkestar Vizin. Organizatori svakoga rado očekuju!

*U povodu Dana mađarske znanosti na bajsjoj Visokoj školi*

## Metodološka konferencija i metodička učionica

U povodu Dana mađarske znanosti, na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji, 3. i 4. studenog održana je tradicionalna metodološka konferencija. Tom je prigodom, 3. studenog, upriličeno i svečano otvorenje Hrvatske metodičke učionice koja će služiti izobrazbi hrvatski učiteljica i odgojiteljica. Prostorija se nalazi na Institutu za manjinske i strane jezike, u okviru kojega djeluje i Odjel za hrvatski jezik. Nakon otvorenja, uza sudjelovanje profesora Pedagoškog fakulteta u Zagrebu, održana su i stručna metodička predavanja. Kako nam reče voditelj odjela, profesor Živko Gorjanac, Dan mađarske znanosti održava se svake godine, a metodološku konferenciju priređuju svake četvrte godine. Školu je osnovao József Eötvös 1870. godine, a od samih početaka teče izobrazba učitelja, tako i hrvatskih učitelja, a od 1987. i izobrazba hrvatskih odgojiteljica.

Sada na Visokoj školi studira sedam redovitih i tri izvanredne studentice, koje će se odsada moći služiti metodičkom učionicom za širu stručnu namjenu, koja će pospješiti izobrazbu budućih hrvatskih prosvjetnih djelatnika.

Metodička učionica ostvarena je potporom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Hrvatske državne samouprave, Saveza Hrvata u Mađarskoj i, ne u posljednjem redu, s pomoću rektora Visoke škole Jánosa Majdana, koji uz ostalo reče kako je osnivanje metodičke učionice prije tri

godine potaknula tadašnja lektorica hrvatskoga jezika, podrijetlom iz Trogira. Ona je primijetila da nema metodičke učionice za koju se vežu studenti, a s druge strane u kojoj se mogu organizirati usavršavanja. Putem raznih natječaja, potporom ministarstva i hrvatske države, za tri godine uspjeli su urediti ovu metodičku učionicu.

Prije nekoliko godina rektor Visoke škole potaknuo je povezivanje s ustanovama u Hrvatskoj, suradnju putem organiziranja zajedničkih konferencija, razmjene studenata i drugih sadržaja. U okviru suradnje potpisan je sporazum o nastavnoj i znanstvenoj suradnji Pedagoškog fakulteta u Zagrebu i Visoke škole Józsefa Eötvösa u Baji. Počelo je s Čakovcem, ustanovom koju je osnovao također J. Eötvös, tadašnji ministar vjere i prosvjete, zatim s Osijekom i Splitom.

Prigodni program izveli su studenti Odjela za hrvatski jezik. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Joso Ostrogonac, predsjednik saveza Hrvata u Mađarskoj, i Angela Šokac Marković, predsjednica Bačvanskog ogranka SHM-a.

Na metodičku konferenciju sudjelovali su mnogobrojni predavači iz Čakovca, Pečuha, Osijeka i Splita, a nakon prijedopnevnih plenarnih predavanja, rad je popodne i sutradan nastavljen po sekcijama.

S. B.

## Tečaj hrvatskoga jezika u Udvaru i Katolju



Prije nekoliko tjedana u bošnjačkohrvatskom naselju Udvaru, na poticaj tamošnje Hrvatske manjinske samouprave započeo je besplatan tečaj hrvatskoga jezika. Tečaj je bio namijenjen posebno mladima hrvatskoga podrijetla, a i svim drugim stanovnicima koji žele steći, odnosno proširiti svoje jezično znanje. Samouprava je imala namjeru pokrenuti dvije skupine, jednu za odrasle, a drugu za djecu. Međutim u dječju skupinu nije bilo prijavljenih. Trenutni broj onih polaznika koji žele svladati osnove hrvatskoga jezika je 25. Tečaj traje 60 školskih sati i održava se tjedno jedanput, u petak od 6 do pola 8. Nekim je polaznicima to materinski jezik, a drugima strani, ali je svima cilj zajednički, i to da nauče hrvatski. Stoga polaznici tečaja svaki put vježbaju pisanje i govor s njihovom nastavnicom Maricom Dudaš Gyöngyös. Mjesto za tečaj osigurao je veliki obnovljeni dom kulture. Prema dogovoru, polaznici tečaja pri kraju tečaja pisat će test. U organizaciji katoljske Hrvatske samouprave, kako je Hrvatski glasnik izvijestila njezina predsjednica Marija Guban, 7. studenoga započela je škola učenja hrvatskoga jezika za odrasle. Nju će pohađati deset polaznika. Oni će raditi također s nastavnicom Maricom Dudaš Gyöngyös. Tečajevi će se održavati jedanput tjedno, subotom, u trajanju tri sata.

Renata Božanović & Gunganka

## Martinjska djelaonica u sambotelском Muzeju Savaria

Sambotelски Muzej Savaria koji je pred kratkim zašao do kraja svojega jubilarноgа ljeta ter čija je zgrada otvorena 11. oktobra 1908. ljeta, kot prva kulturna palača u minulom stoljeću, 10. novembra, utorak, pri posebnoj zanimaciji je pogostio četarske školare ter studente i profesorice hrvatskoga jezika iz Sveučilišnoga središća Savaria. Glavni organizator Martinjske djelaonice za osnovnoškolare i buduće pedagoge ter slaviste je bio dugoljetni etnolog, donedavni ravnatelj spomenutoga muzeja dr. Šandor Horvat, ki je u četiri grupa motivirao nazočne na rješavanje povijesno-vjersko-kulturnih zadać. Mit i legenda, u Sambotelu rođenoga sveca Sv. Martina ter zaštitnika Željezne županije i Gradišća, nudjaju širok spektar za zanimljive i sadržajne ure. To je potvrdila i Anica Šaller-Poljak, učiteljica hrvatskoga jezika u četarskoj osnovnoj školi, ka je učenike 7. razreda skupa sa školari partnerske ustanove iz Rohunca (Austrija) otpratila na ovo zanimljivo dopodne u Sambotel. – *Naša dica su jako čuda novih informacijov dostala danas o Sv. Martinu, a prik igar su čuda česa i naučila o njegovom djelovanju i žitku. Imala su različite zadaće, i ja mislim da su se jako dobro ćutila u mišani grupa kade su bili prisilni svi školari govoriti po hrvatski ili na nimškom jeziku.* Pri djelaonici sudioniki nisu morali samo moljati, prepoznati like i ličnosti date povijes-



*Studentice hrvatskoga jezika i književnosti dobro su se bavljale pri rješavanju zadać*

ne dobi, nek po različiti varijacija kombinirati rečenice i slike u puzzleu, a za počivanje su mogli napraviti i martinjsku sviću. Studente takaj su dočekale teške zadaće ke su im zadale vjerojatno i glavobolje. Mirjana Šteiner, židanska studentica na trećoj godini, je priznala da nije čuda česa znala o Sv. Martinu ki je važan i jako cijenjen svetac kod nas, u čiju čast su išli i binčati u Plajgoru.

-Tiho-



*Mišana grupa sa školari iz Gornjega Četara i Rohunca*



*Martinjske sviće su takaj napravljene pri djelaonici*



*Organizator Martinjske djelaonice, kustos i etnolog dr. Šandor Horvat, uživao je u djelu s dicom*



Izradila: Dijana Kovačić  
iz Ficehaza

### „Pitaj knjižničara” – sporazum o suradnji s Nacionalnom knjižnicom za strane jezike

Promicanje kulture čitanja i učenja jezika sastavni je dio programa o suradnji Nacionalne knjižnice za strane jezike (OIK) i HOŠIG-a - o tome su se dogovorile voditeljice dviju ustanova na njihovom zadnjem sastanku. Knjižnica je za projekt, koji je važan i za HOŠIG, dobila financijska sredstva putem natječaja „TÁMOP” (Társadalmi Megújulás Operatív Program = Operativni program za reformu društva). O partnerskoj je suradnji bilo riječi na sastanku kojem su nazočile ravnateljica škole Anica Petreš Németh i doravnateljica Ana Gojtan. Knjižnicu za strane jezike zastupale su ravnateljica Mender Tiborné, Anna Mária Papp, voditeljica Narodnosnog i dokumentacijskog odjela, te Živka Kočiš, referentica za hrvatsku manjinu. Na sastanku su dogovoreni oblici suradnje: književne večeri, posjeti knjižnici, izvanredni sati glazbenog odgoja za djecu, upoznavanje usluga knjižnice, razna natjecanja. Čelnici knjižnice nadaju se kako će se proširenjem usluga znatno povećati posjećenost knjižnice. Odnosi se to i na internetsku stranicu knjižnice, naime informacije o uslugama uskoro će biti dostupne na jezicima 13 nacionalnih manjina u Mađarskoj. Osim toga čitatelji će moći svojim pitanjima i izravno se obratiti knjižničaru na forumu portala „Pitajte knjižničara na svom materinskom jeziku”. Usluge knjižnice i naša škola želi promicati među svojim učenicima.

**BUDIMPEŠTA** – U Đačkom domu budimpeštanskog HOŠIG-a od ove školske godine djeluje literarna družina pod vodstvom profesorice Anice Mandić. Skupinu mladih „umjetnika” čine četrnaest učenika različite dobi, od nultog razreda pa sve do maturanata. Sastaju se svakog ponedjeljka navečer od 8 do 9 sati. Trenutno se pripremaju na književnu večer poznatoga hrvatskog književnika Tina Ujevića. Učenici nultog razreda pripremaju se već i za božićnu svečanost škole. Zanimljivost toga će biti da će svaki učenik na svojem narječju interpretirati božićne pjesme, tako na čakavskom, kajkavskom i štokavskom narječju. U planu literarne družine je i priredivanje književne večeri pjesnika i pisaca Hrvata u Mađarskoj.

Hrvatska suradnja u muzičkom projektu Ritam Cafe

## Petroviska CD-ploča „Pjesme za prijatelje” na Božić

**BIZONJA** – Kako nas je informirala predsjednica Bizonjskoga hrvatskoga društva Tilda Kőrösi, 27. novembra, u petak, se gane hrvatsko-gradišćanski projekt Zlatni most, u okviru čega su si izmislili s partnerskim kulturnim društvom „Mihovil Krušlin” u Šenkovcu da će zbuditi interes bizonjske mladine za tamburanje. U trodnevnom intenzivnom tečaju Dražen Varga i njegov sin Peter će se baviti najavljeniki od različite starosti, još je Oršika Ambruš, pe-ljačica bizonjskih tamburašev, rasposlala pozivnicu širom Gradišća, ako koga interesa vježba, neka se mirno javi za ove bizonjske sviračke dane. Dražen Varga, kako smo čuli, napisao je i udžbenik za tamburaše „Narodna tamburaška početnica za svakoga“. Za početak 18 dice se je javilo, a peljat će je učiteljica Klauđija Radić-Šmatović, dokle će u solfežu pomagati Géza Szalzer, zborovodja Jorgovana. KUD „Mihovil Krušlin”, na čelu s predsjednicom Karmenkom Luketić i pomoćnikom Renatom Turkom, je brzo nabavio za partnersko društvo u Bizonji i osam tamburov, za što ne moru biti dovoljno zahvalni Gradišćanci ki se od srca veselu ovom velikodušnom daru. Za ti vikend se veže još jedna priredba. U subotu, 28. novembra, pred bizonjskom crkvom će se posvetiti i betlehemska štalica s velikimi figurami ke su priskrbili Bizonjci pomoću farnika partnerske općine Šenkovca Vladimira Trkmića i teologa Kristijana Piskača, ki će takaj nazočni biti na malom svečevanju. Naravno, tom prilikom će i tamburaši zasvirati neku pjesmicu.

**KOZAR** – „Oj, Kozaru, ti selo na brijegu, u tebi se lijepe cure legu.” Pod tim nazivom Hrvatska manjinska samouprava sela Kozara organizira hrvatsko popodne i večer 28. studenoga 2009. Program počinje u 15 sati s hrvatskom misom, koju će predvoditi Ilija Ćuzdi, a pjevat će zbor iz Vršende. Nakon mise svakoga očekuju u domu kulture gdje će se moći pogledati izložba starih fotografija, kozarskih šokačkih nošnji i starih predmeta. Kulturni program – u kojem nastupaju djeca hrvatske skupine kozarskog vrtića, zbor iz Vršende, KUD Tanac u pratnji Orkestra Vizin, te skupina Hrvata-Šokaca iz Kozara – otpočeti u 17 sati. Nakon programa slijedi druženje uza svirku Orkestra Vizin.

**SAMBOTEL** – Društvo sambotelskih Hrvatov ljetos je po drugi put održalo sastanak za hrvatske penzioniste u ovom gradu. U nedilju, 15. novembra, otpodne u Kisfaludyjevoj ulici još jednoč je bilo veselo s kulturnim programom i hrvatskom muzikom.

Koliko su Petrovišćani nadareni u jačenju, svira-nju, vjerno pokazuju različiti muzički sastavi, pop-rock formacije, muzičke akcije, solisti, brojni folk-loraši. Pred dvimi ljeti su Andraš Handler, jačkar i gitarist Pinka-banda ter berdaš u HKD-u Gradišće, i Robert Harangozo, pjevač i svirač Pinkice, zasanjali skupni projekt jedne CD-ploče s vlašćimi pjesmami. Andraš Handler se je predstavio jur pred našom publikom sa svojim teksti pokidob na pjevačkom naticanju Društva gradišćansko-hrvatske mladine u Ugarskoj i dvakrat su pjevali naticatelj finalne pjesme Glasa Gradišća, a Robert Harangozo je jur zdavno na glasu kot zvanaredni svirač i kompozitor zabavne glazbe. Spomenuti dva ikoni išli su korak dalje u razmišljanju i odlučili se da neće samo za ladicu i za vlašću dušu pisati, ter iz te kooperacije su se narodile pjesme za najnovijega nosača zvuka Gradišća, oko čega su se skupila velika i poznata imena, ne samo iz Petrovoga Sela. Po riči Andraša

Handlera, muzički projekt su nazvali *Ritam Cafe*, u tom okviru će biti izdana ploča, a pod tim naslovom je snimljena i jedna jačka na cedejki. Naslov albuma je *Pjesme za prijatelje* pokidob oni kot dugoljetošnji svirači, pjevači stekli su široko prikogranično glazbeno poznanstvo i prvi album posvećuju tim tovarušom, kolegam ki će vjerojatno kasnije i rado odguslati HH (Handler–Harangozo) kompozicije. Autori, naravno, ufaju se i u tom da će med jačkami nekoliko postati i hit, zato je i pala odluka da će svaku jačku drugi izvodjač pjevati. Tako su se oko produkcije poredali, uz Andraša i Roberta, poznati i popularni jačkar ugarske mladine, Petrovišćan Erik Škrapić, hrvatski glumac u Ugarskoj, Stipan Đurić iz Santova, frontmen petroviskoga Pinka-banda Mikloš Kohut sa svojim jačkaricama iz iste grupe, Zoricom Móricz-Timar i Sabinom Kapitar. Iz petroviske Pin-

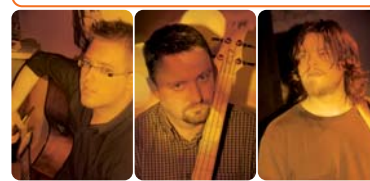
kice je „posudjen” Rajmund Filipović za duet s Undankom Sabinom Balog, a dodijeljena je jedna jačka i Tome Jankoviću, rodnom iz Hrvatskoga Jandrofa (Slovačka). Andraš Handler kaže za sebe da je on isključivo tekstopisac ki mora paziti na sve, na melodiju, na točan broj slogov i na ritam, da se sve to uklapa u jački. Na cedejki med deset snimljenimi jačkami, dvi su napisane na gradišćansko-hrvatskom, a ostale na standardnom hrvatskom jeziku. Što naliže sadržaja, 60% ide za ljubav med ženskom i muškim, a druge pjesme govore za jednu preskrajnu ljubav prema mužiki. Ploča je već snimljena u studiju Tome Jankovića u Slovačkoj, jedino fali završeno miksanje, a kako kaže nadležnik za ovu produkciju, do sredine decembra sve će se iskristalizirati. Produkcija iznimne hrvatske suradnje, pod krilom Izdavačke kuće Croatica, predvidja prezentaciju 16. decembra, u srijedu, u Gradišćansko-hrvatskom centru u Beču, dan kasnije u Budimpešti. U petak, 18. decembra, pop-rock CD-ploča, ka naravno nije mogla izbjeći neke suvremene glazbene uplive Hrvatske, konačno će zajti domom, pred petrovisku publiku. U pripremi prezentacij su veliku ulogu odigrali praktični uzroki pokidob se zna da Hrvati prik tajedna su u metropoli, a vikendom svi putuju domom. Zato će najprije zazvučiti petroviska mužika u Beču i Budimpešti, a nek potom u Pinčenoj dragi, najpr se zna, s prethodnimi velikimi očekivanji. Dakle, iako cedejka ovput neće sadržati božićnu jačku, *Pjesme za prijatelje* moremo gvišno shvatiti i primiti od iskrenih zaljubljenikov hrvatske glazbe, kot njev dar Petrovišćanom, a i cijelot hrvatskoj zajednici. Znamda će spomenute pjesme i mnoge ljude zagrijati oko srca pod ovoljetošnjim božićnim drivom, a polipšati i svetak ljubavi i mira.

-Tiho-

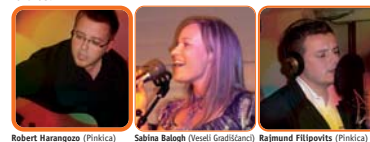
Pjesme za prijatelje  
ritam cafe  
Prvi pop-rock album Hrvata u Mađarskoj!

Promotivni koncerti:

16.12. Beč, Hrvatski Centar 20.30 h	17.12. Budimpešta, Budapest Jazz Cafe 20.30 h	18.12. Petrovo Selo, Kulturni dom 20.00 h
---	---	---



PJEVAJU:



## Motorom do svojih korijena

Osjeća li se tko pripadnikom nacionalne manjine, i podsvjesno traži dodire sa svojom zajednicom, sa svojom kulturom, jezikom i na svom poslu, i u svome privatnom životu, a i u svom hobiju. To je učinio i Tibor Dombai iz Sumartona. Kao ljubitelj velikih motora potražio je za sebe najpogodniji klub motorista, što je pronašao, naravno, u Hrvatskoj, u Prelogu.



Tibor Dombai (u sredini) s prijateljima motoristima iz Preloga

Tibor je na taj način postao i poveznikom motorista iz Mađarske i Hrvatske. Kako reče, ta „ludorija“ s motorima traje već vrlo dugo i pokušao je pronaći za sebe slično društvo. Motoristi se okupljaju u klubovima, organiziraju susrete, zajedničke izlete, i tu se radi zapravo o druženju s ljudima koji imaju istu ljubav, „vožnju na motorima“. Sumartonski motorist uzalud se upoznao s mađarskim motoristima, uvijek mu je nešto nedostajalo, falila mu je komunikacija na svome materinskom jeziku, stoga prije tri godine odlučio je da će potražiti klub u Hrvatskoj. Uključio je računalo i na internetu odmah je pronašao njemu najbliži motoklub u Prelogu. Nazvao je njihova voditelja i pitao za u članjenje. Naravno, preloški motoristi nisu imali ništa protiv. Tibor je imao motor, što je zapravo jedini uvjet da netko postane članom.

Sumartona Tibor Dombai 2006. g. postao je članom Motokluba „Ren Ban“ u Prelogu. Tako su motoristi iz Preloga i okolnih mjesta već lani bili na susretu motorista na Kamanovim goricama, nekolicina je stigla i na priredbu „Vino i tambure“, a ove godine, također potkraj rujna, kod Tiborove „kleti“ ustrojena je motorna berba grožđa. Motoklub

„Ren Ban“ osnovan je 2002. godine i danas broji već pedesetak članova, među njima je i Tibor. Otada se češće organiziraju susreti motorista iz Mađarske i Hrvatske. Klub je posjetio i Odmaralište u Vlačićima, bili su sudionici susreta motorista u Tokaju.

Postati motoristom znači jedan stil života u kojem veliku pažnju dobivaju i čelični ljubimci, tj. motori. Biti motoristom znači mnogo se družiti s prijateljima, osjećati se slobodnim. Tiboru je članstvo donijelo još nešto plus, čemu je težio:

– *Htio sam imati svoje prijatelje koje govorim na mome materinskom jeziku, baš kako se mi spominemo u Sumartonu, zato sam iskal dečke iz Hrvatske da me nauče hrvatski, da o motoru mogu se spominati i hrvatski. A oni su mene odmah prihvatili kao svojega. Mislim da sam i preko svog hobija pronašao svoje korijene* – kaže Tibor.

Motoristi «Ren Ban» svaki vikend se voze 3–4 sata, a kada su susreti, kadšto i cijeli vikend. Tibor je među hrabrijim motoristima jer on je već bio i na zimskom susretu motorista u Njemačkoj i Francuskoj, gdje je vrlo hladno, a spava se u šatorima.

Beta

## Natječaj 2010

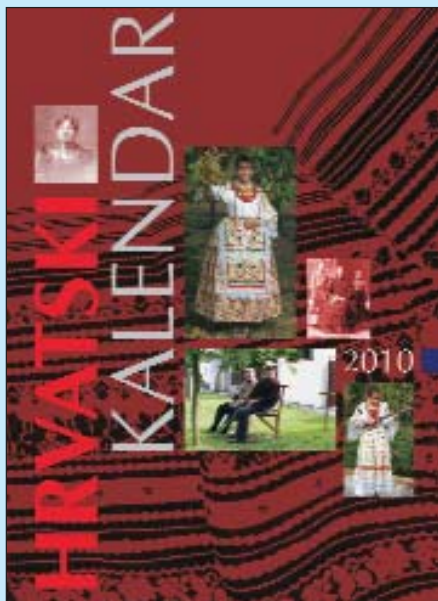
Mađarski prosvjetni zavod (Magyar Művelődési Intézet) i Lektorat za primijenjenu umjetnost (Képzőművészeti Lektorátus) treći put zaredom raspisuje narodnosni natječaj za fotografije na temu „Prošlost i sadašnjost naših narodnosti“. Ovom djelatnošću Zavod želi naglasiti da je Mađarska država šarolike i bogate kulture. Cilj je Zavoda da sudjeluje u oblikovanju povijesne samobitnosti, u očuvanju građevne i duhovne kulture nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj te da ova neprocjenjiva vrijednost postane poznatom i dokumentiranom. Cilj je da se napravi izložba fotografija koja će preko materijalnih spomenika predstaviti prošlost i sadašnjost manjina koje žive u Mađarskoj. Nadalje cilj je natječaja da što više njih ovjekovječi svoje doživljaje i da ih putem izložbe fotografija predstavi i drugima. Od pristiglog materijala, što će ga ocijeniti stručno povjerenstvo, planira se priređivanje putujuće izložbe i izdavanje fotoalbuma. Daljnje informacije: Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, 1011 Budapest, Corvin tér 8. Lukács Mária, Halász Katalin, tel.: 1 225 6043; faks: 1 225 6041; e-mail: lukacs@mmikl.hu, halasz@mmikl.hu, Obavijest o natječaju i prijavnica dostupni su na: [www.erikanet.hu](http://www.erikanet.hu).

**BUDIMPEŠTA** – U Sjedištu civilnih udruga i manjinskih samouprava X. okruga (Budimpešta, Ul. Ihász 26), u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave na Majdanu (Kőbánya), 27. studenoga (petak) s početkom u 17 sati bit će Javna tribina i Hrvatska večer. Na tribini će nazočne o djelatnosti majdanske Hrvatske manjinske samouprave u 2009. godini, izvijestiti predsjednik Mate Filipović. U okviru Hrvatske večeri nastupit će Kulturno-umjetničko društvo Ivana Gorana Kovačića iz Velike, a nakon programa je druženje. Uzvratom je to posjet KUD-a iz Velike budući da budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina svake godine gostuje u tome mjestu, na Smotri folklor „Čuvajmo običaje zavičaja“.

**HORPAČ** – Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj je prošle subote, veljeka za priredbom „II. Županijski hrvatski dan“, Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije, organiziralo na istom mjestu manifestaciju „Folklor prez granic“, na koj su se predstavili jačkarni zbor Janković iz Čeprega, HKD Veseli Gradišćanci iz Unde, ženska klapa Golubice iz Koljnofa, HKD Četarci i tamburaški orkestar Zelenjaki iz Gerištofa.

**PEČUH** – Hrvatska kulturna udruga i Hrvatski klub Augusta Šenoa 25. studenoga organiziraju posjet osječkomu Hrvatskom narodnom kazalištu. Putnici će moći pogledati kazališnu predstavu, etno-muzikl Slavenska rapsodija, autora Branka Mihaljevića. Autobus kreće ispred Školskog centra Miroslava Krležu u 16 sati. Podrobnije informacije na telefonu: 06 72 211 736 / 06 20 376 8263. Troškovi puta 1 500 forinti.

## Obavijest i poziv



Obavještavamo sve čitatelje Hrvatskoga glasnika, sve manjinske samouprave, civilne udruge, škole i sve hrvatske ustanove u Mađarskoj i matičnoj domovini kako uskoro izlazi iz tiska Hrvatski kalendar 2010. godine. Pobri- nite se da ovo najtražnije izdanje Hrvata u Mađarskoj (prošle godine tiskano u 3 500 primjeraka) stigne u vaš dom. Na dvjestotinj- naj stranica, od čega ove godine njih osam- desetak sadržava fotografije, tu je i niz za- namljivih napisa. Naručite Hrvatski kalendar, po cijeni od 600 forinti, već idućega tjedna kod izdavača Croatica Kft. Adresa: Croatica Nonprofit Kft., 1065, Budapest, Nagymező. u. 49. Pf.: 495, tel.: 00 36 1 269 1974, tel.:/ faks: 00 36 1 269 2811.

Branka Pavić Blažetin  
urednica Hrvatskog kalendara 2010

**BUDIMPEŠTA** – U povodu 100. obljetnice rođenja Ferenc Mária Glavnogradske pedagoški i savjetodavni institut „Ferenc Mérei” od 16. do 20. studenog organizira Glavnogradske pedagoške dane. Posljednji dan, petak, posvećen je manjinskim glavnograd- skim školama, a moto dana jest „Europa: raznolikosti i jedinstvo – jedan dan o narod- nosnoj kulturi – narodnosni susret, konferen- cija”. U Slovačkom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đачkome domu ravnateljji narod- nosnih ustanova predstaviti će odgojno-obra- zovnu ustanovu, govoriti o partnerskim odno- sima, posebice u matičnoj domovini, koliko u instituciji dolazi do izražaja multikulturalnost te o planovima za budućnost. Budimpeštansku hrvatsku školu predstaviti će ravnateljica ustanove Anica Petreš Németh.

U spomen

## Zoltan Sigečan

(1967–2009)



Ožalostila nas je vijest da je nakon duge i teške bolesti, ali naglo, u 42. godini preminuo naš „dragi učitelj” Zoli.

Zoltan Sigečan ro- đen je 5. svibnja 1967. u Martincima. Veći dio života proveo je u rod- nom selu, gdje je zavr- šio i osnovnu školu, a od djetinjstva pijao i njegovao hrvatsku kulturu, tradicije i običaje.

Nakon završetka srednje škole vraća se u Martince i zapošljava se u mjesnoj školi kao učitelj. Dvije godine poslije upisao je hrvat- sko-srpski jezik i zemljopis na učiteljskome smjeru Sveučilišta Janus Pannonius u Pečuhu, gdje je diplomirao 1991. godine, nakon čega se vraća u rodno selo da podučava i odgaja hrvat- ske učenike, kako bi im predao novostechena znanja. Željan znanja, 1993. upisuje dopunski fakultetski studij zemljopisa, te 1996. diplomira kao srednjoškolski profesor tog predmeta. Kada je bilo potrebe, primio se podučavanja fizike, biologije i upoznavanja prirode. Od 2004. godine, kada je škola prešla na dvojezič- nu nastavu, predaje na hrvatskom i mađarskom jeziku. Uza svoj svakodnevni posao, mnogo je pozornosti posvećivao čuvanju i njegovanju materinskoga hrvatskog jezika, s posebnim naglaskom na komunikaciju. Podupirao je pripreme učenika za hrvatski jezični ispit. Usavršavao se na raznim područjima kako bi bio spreman na sve izazove u nastavi, u radu s učenicima. Svojim se radom istaknuo i na društvenom polju. Kao predsjednik Udruge podravskih Hrvata i član mjesne Hrvatske samouprave svojim zalaganjem pridonio je ost- varivanju planova svoga radnoga mjesta,

škole, sela i okolice, te njegovanju veza s matičnom domovinom Hrvatskom. Njegov je posljednji ispraćaj bio 14. studenoga na mjes- nome groblju u Martincima. U ime kolega od njega se oprostila ravnateljica škole, a u ime Saveza Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske državne samouprave od njega se oprostio Đuso Dudaš, dopredsjednik HDS-a.

„Red za redom. Odlaze prijatelji. Sumor- no, kasnojesenje jutro ponijelo je posljednji uzdisaj Zolije Sigečana i otvorilo vrata bes- kraja. Prestalo je kucati srce prijatelja, dob- rog znanca, čovjeka blagog pogleda, često zabrinuta lica koji je dio svog životnog puta posvetio nama, Hrvatima, zalažući se za oču- vanje naše baštine, jezika, običaja. Podijelio je dio sebe nama, mogli smo računati na njega, bio je velikodušan, čovjek otvorena srca i blage duše. Nagla i neprihvatljiva smrt zatekla nas je nespremlne i ugasila zadnji plamen nadanja, zamrzla riječi, zamaglila sjaj vedrini, zatrla snove. Svi naši susreti, svi zajedno pro- vedeni dani, sve vesele razigrane noći, dugi razgovori, nestašluci djetinjstva, podijeljene tajne, nevolje i radosti nestaju u dosada tri bez- načajne riječi: nema te više! Uspomene sjeda- ju nam na čelo kako bi savile sebi gnijezda.

Nedostajat će nam prijateljski stisak ruke, briga za nas, put do tebe, osmijeh i blage riječi. Krila vremena ponijela su te u svijet lje- pote gdje nema tuže ni boli, kamo se stiže sre- tan i bezbrižan, gdje prestaje odvratni svijet zlih ljudi i namjera. Zaplovit ćeš putem oblaka u tišinu. Neka te prati na putu suza rastanka, zlatna nit sjećanja, ljepota mirisnoga cvijeća, ljubav u plamenu svijeće i naša molitva. Svemoguću Bože! Milosrdno u zagrljaj tvoj ga primi da u ljubavi tvojoj počiva u miru.»

Stipan Balatinac

**BUDIMPEŠTA** – Vrhunski osmišljenim i veličanstvenim programom 28. studenog u 18 sati, u Budai Vigadóu proslavit će se pedeseta obljetnica Hrvatskoga plesnog ansambla «Luč». Retrospektivom niza koreografija – «Bilo ih je devet» (1962, solo plešu: Iлона Kovács i Péter Pászti), «Parisova jabuka» (1978, solo plešu: Snježana Ileš, Jelena Gorjanac, Jelica Kričković, Petridis Hristos), «Bludni sin» (1975, solo plešu: János Molnár, Ádám Halmos, Dávid Tomka, Jelena Gorjanac), «Bunjevačka svita» (1976) u izvedbi nekadašnjih članova ansambla, «Ružičalo» (1971, solo plešu: Jelica Kričković, János Molnár), «Carmina Burana» na glazbu Carla Orffa (1977, solo plešu: Ana Matoš i Papavasiliju Filipas), plesna drama «Balada jastre- ba» na glazbu Béle Bartóka: Sonata za dva glasovira i udaraljke, «Sizif» (1979, pleše Péter Pászti) i «Sulamit» (2000, solo plešu: Jelica Kričković, Snježana Ileš, Ádám Halmos) – publi- ka će moći istinski uživati u stvaralaštvu zaslužnog i istaknutog umjetnika, koreografa Antuna Kričkovića. Kostimografija i umjetnička suradnica je Marika Silčanov Kričković.